

EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering; de fondspecifika förordningsförslagen, ett förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder samt ett förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473)

Högskolan i Halmstad har fått möjligheten att svara på ovanstående remiss och önskar lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Allmänt:

Högskolan i Halmstad konstaterar, utifrån en högskolas perspektiv, att **EU:s strukturfonder** under hittillsvarande perioder varit av stor betydelse för **regional utveckling**. Högskolan i Halmstad har härigenom kunnat starta upp och driva större regionala projekt, i samverkan med andra parter. Sådana projekt har varit en viktig förutsättning för att Högskolan i Halmstad ska ha kunnat utveckla en forskningsprofil (hälsoinnovation). Projekt finansierade genom **Regionalfonden** har bidragit till en stark utveckling av samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor genom viktiga satsningar på samverkansarenor. **Socialfonden** har möjliggjort för Högskolan i Halmstad att bidra till viktiga projekt för kompetenshöjande åtgärder inom området digitalisering för personal inom offentlig sektor, och för att underlätta för unga personer att komma in på

arbetsmarknaden.

Högskolan i Halmstad delar de slutsatser som SKL gör att EU:s sammanhållningspolitik har bidragit till att det strategiska utvecklingsarbetet på regional nivå har stärkts. Genom dessa satsningar har olika parter inom akademi, näringsliv, offentlig och social sektor kunnat samlas för olika insatser för regional utveckling. Regionerna har utvecklat sin förmåga, i samverkan med andra aktörer, att utforma regionala tillväxtprogram utifrån regionala analyser, vilka bidragit till att prioritera angelägna insatser anpassade efter behov. Arbetet med EU-programmen i strukturfonderna uppmuntrar till att tänka i en helhet och sätta regionen i ett större sammanhang.

"Forskning och innovation är en central beståndsdel i det regionala tillväxtarbetet och har genom smart specialisering bidragit till att lyfta länens konkurrensfördelar samtidigt som konkurrenskraften stärks. Det är därför viktigt att kommande programperiod med ESI-fonder fortsätter att finansiera de mindre länens Fol-strukturer." (SKL 2017-12)

Högskolan i Halmstad anser det viktigt att frågan om hur sammanhållningspolitiken utvärderas är av stor vikt. Vilka slutsatser dras av policyskaparna av utvärderingsresultat? Den typen av frågor har lyfts av Högskolan i Halmstads forskare i samband med den utvärdering av Landsbygdsprogrammet som de varit inblandade i.

1. **Gemensamma bestämmelser CPR (COM(2018) 375)**

Högskolan i Halmstad ställer sig positiv till grunden med gemensamma bestämmelser för sju fonder, samt att sammanhållningspolitiken ska omfatta alla regioner.

Högskolan i Halmstad anser att förslaget (s.6, punkt 2) om ökad **flexibilitet**, att anpassa program och resurser mot bakgrund av ändrade förhållanden i omvärlden är eftersträvansvärt för att möta förändrade behov. Även en ökad flexibilitet inom program bör uppnås för att kunna förändra fördelningen mellan prioriteringar/insatsområden på ett enklare sätt. Kopplingen till utbildning och forskning bör vara tydlig i bestämmelserna. Universitet och högskolor spelar en viktig roll både som samverkanspartner och i uppföljning och utvärdering av programmens insatser.

Fortsatt arbete med **förenkling** kring ansökan och projektgenomförande för såväl akademi som företag ser Högskolan i Halmstad som mycket positivt. Denna förenkling bör också ses i sammanhang med **kopplingar och synergier** med andra EU-program, som Horisont Europe, Life+ m.fl. Möjligheten att **ansökningsförfarande och projektgenomföring standardiseras och digitaliseras** bör förbättra förutsättningar för att många aktörer kan involveras genom de stödinstrument som EU erbjuder. Möjligheten att utnyttja Participant Portal eller liknande e-portaler för effektivt ansökningsförfarande och för projektgenomförande bör eftersträvas.

Ansökningsprocessen bör bli mer transparent och standardiserad och i stor utsträckning omfatta expertutlåtanden. Sverige bör skapa en **nationell gemensamt förvaltande organisation** för hantering av EU:s samtliga strukturfonder.

Förslaget att ersätta **kostnader** genom att använda faktiska redovisade kostnader, klumpsummor och schabloner är positivt. Högskolan i Halmstad vill i detta sammanhang påpeka att indirekta kostnader (så kallade overhead-kostnader) för deltagande lärosäten i strukturfondsprojekt bör ersättas enligt nationell praxis för att förenkla byråkrati och sänka tröskeln för deltagande. Utbetalningar av beslutade anslag bör påskyndas för att underlätta deltagande i projekt för små företag.

Kommissionen föreslår en utökad nationell **medfinansiering** av programmen med ett tak på 40 % EU-finansiering för den kategori där Sverige ingår. Strukturfonderna medfinansierar idag i stor utsträckning det regionala tillväxtarbetet i Sverige och Högskolan i Halmstad stödjer Region Hallands synpunkt att detta bortfall bör kompenseras i motsvarande grad i de nationella anslagen för regional tillväxt.

Högskolan i Halmstad noterar skillnaden jämfört med innevarande period att den **Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling** inte ingår som en del av allmänna förordningen. Det behöver tydliggöras hur samordningen mellan sammanhållningspolitiken och gemensamma jordbrukspolitiken ska säkerställas. Ur ett regionalt utvecklingsperspektiv spelar jordbruksfonden en mycket stor roll. Ett större närmande mellan jordbruksfonden och sammanhållningspolitiken bör därför eftersträvas.

2. **Europeiska Socialfonden+ ESF+ (COM(2018) 382)**

Högskolan i Halmstad vill lyfta betydelsen av ESF-projekt för främjandet av den regionala arbetsmarknaden och sysselsättningen. ESF-projektet Integration Halland är ett starkt och positivt exempel där samtliga kommuner, Arbetsförmedlingen, Högskolan i Halmstad, Länsstyrelsen, arbetsgivare samt organisationer inom den idéburna sektorn aktivt i lokala samt region-övergripande insatser samverkar för ökad grad av integration i samhället och på arbetsmarknaden för målgruppen nyanlända. Andra ESF-projekt (så som HiCube Kompetenta vården och Digga Halland) bidrar till att personal inom vårdsektorn kompetensutvecklats på området digitalisering, eller (så som PARADIGM) att underlätta för unga personer att bryta social isolering och närma sig arbetsmarknaden. Alla dessa ESF-projekt är av stor betydelse både för individ, offentlig verksamhet och samhället i stort.

Högskolan i Halmstad ser inga principiella problem med sammanslagning av flera fonder i ESF+. Samarbetet mellan ESF+ och Erasmus+ ser vi som positivt, liksom möjligheten att fortsätta kombinera Eruf och ESF+ genom flerfondsprogram.

Tematisk fokus i både ESF+ och Eruf är också positivt, och valda teman är viktiga och relevanta för vår region. Det är dock väsentligt att det finns en flexibilitet för regionerna att inrikta programmen på målsättningar och prioriteringar som anses mest angelägna utifrån regionala förutsättningar och behov.

Högskolan i Halmstad ser dock vid en sammanslagning av fyra fonder i ESF+ en risk att ERUF och ESF särskiljs istället för närmas. Kompetensförsörjning och integration av nyanlända på arbetsmarknaden är viktiga beståndsdelar i tillväxt- och utvecklingsarbetet på regional nivå och en tydligare integrering av de båda fonderna ERUF och ESF bör eftersträvas. Detta är ytterligare ett argument för att Sverige bör skapa en gemensamt förvaltande nationell organisation för hantering av EU:s strukturfonder.

Möjliga kopplingar mellan spetskompetenssatsningar genom Horisont Europa och regionala satsningar genom Eruf och ESF+ bör tydliggöras. Genom att ge möjlighet till **synergier** mellan olika EU-program kan det skapas förutsättningar att bygga såväl spets som bredd också på regional nivå. Förenkling och flexibilitet även mellan dessa program skulle underlätta komplementaritet för de mål EU eftersträvar, men skulle också undvika dubbelfinansiering av projekt inom samma område.

Högskolan i Halmstad instämmer i kommissionens förslag om lägre medfinansieringstak i ESF+.

3. Europeiska regionala utvecklingsfonden och sammanhållningsfonden (COM(2018) 372)

Högskolan i Halmstad välkomnar det faktum att samtliga regioner även fortsättningsvis föreslås omfattas av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Regionala utvecklingsfonden bidrar på ett positivt sätt till möjligheten till tillväxt och utveckling.

Högskolan i Halmstad stödjer kommissionens förslag om **tematisk koncentration**, där Sverige föreslås lägga 85 % av resurserna på målet "Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling". Det är väsentligt att det finns en flexibilitet för regionerna att inrikta programmen på målsättningar och prioriteringar som anses mest angelägna utifrån regionala förutsättningar och behov.

Högskolan i Halmstad välkomnar ett fortsatt fokus på stadsutveckling. Mot bakgrund av den ökande urbaniseringen är vikten av att stödja och säkerställa en hållbar utveckling i städerna viktigare än någonsin. Det måste dock finnas en flexibilitet för regionerna att i programutformningen välja vilka målsättningar och prioriteringar som anses mest angelägna utifrån skilda förutsättningar och behov regionalt. Omfattningen på insatser till förmån för hållbar stadsutveckling bör därmed kunna skilja sig åt mellan olika programområden.

4. Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) ETC (COM(2018) 374)

Interreg har stimulerat viktiga samarbeten mellan regionerna, för transnationell utveckling i länder gränsande till varandra. Interreg har också stor betydelse för utveckling av nätverk för forskare och andra aktörer, och fungerar på så vis som en viktig språngbräda för vidare europeiska samarbeten inom forskning och innovation t ex inom ramprogrammet för forskning och utveckling. Högskolan i Halmstad anser att Interreg bör prioriteras inom sammanhållningspolitiken och ett aktivt engagemang från nationell nivå och regeringskansliet för Interreg-programmen är väsentligt.

Genom EU-kommissionens förslag finns uttalade hot mot det samarbete som idag bedrivs över havsgränser, till exempel inom ramen för Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerack. Detta och övriga Interregprogram med havsgränser skulle utifrån förslaget komma att upphöra i dess nuvarande form. Detta ställer sig Högskolan i Halmstad mycket tveksam till.

OECDs Territorial Reviews "The megaregion of western Scandinavia 2018" betonar vikten av att tillsammans bygga en mer dynamisk, hållbar och inkluderande megaregion i västra Skandinavien. För att kommande Interreg-program ska kunna användas för strategiska politiska samsamarbetsprojekt måste programgeografierna vara relevanta för aktörerna. För Halland är samarbeten såsom STRING och Greater Copenhagen & Skåne Committe viktiga framtida strategiska interregionala satsningar. För att kommande Interreg-program ska vara relevanta för dessa samarbeten måste de i sin helhet, eller i tillräcklig omfattning, rymmas inom programmets geografi.

När det gäller den föreslagna nya komponenten i Interreg – **Interregionala innovationsinvesteringar** (s. 12-) - så vill Högskolan i Halmstad understryka att förslagen behöver presenteras betydligt mer i detalj än vad som nu är fallet. Det är också viktigt av att involvera forskare och lärosäten både i framtagandet och för genomförandet av denna komponent. Regeringskansliet bör ta initiativ till att utveckla ett genomarbetat förslag för hur dessa Interregionala innovationsinvesteringar lämpligen ska utformas. Förslaget är intressant, men med nuvarande underlag svårt att ta ställning till.

Detta yttrande

Högskolan i Halmstads yttrande har beslutats av rektor Stephen Hwang efter föredragning av Lars Ola Nilsson, forskningsrådgivare på högskolekansliet. Högskolan i Halmstad har som en del av förberedelserna samrått med forskare och anställda, samt med representanter från Region Halland, Västra Götalandsregionen, Högskolan i Skövde, Högskolan i Borås, Högskolan Väst och Chalmers tekniska högskola vid möte i Göteborg 2018-09-07.

Stephen Hwang

Rektor